Neculai Amălinei
Ana-Maria Fujii

LIMBA JAPONEZĂ

Caiet de exerciții

Ediția a IV-a revăzută și adăugită

POLIROM
2022

Cuprins

Cuvînt-înainte (Ana-Maria Fujii) 7

PARTEA I. Gramatică şi vocabular 9

I. Substantivul 11
II. Adjectivul 24
III. Pronumele şi adjectivele derivate 39
IV. Numeralul 50
V. Verbul 57
VI. Adverbul 78

PARTEA a II-a. Texte şi vocabular 85

PARTEA a III-a. Cheia şi traducerea exerciţiilor 111

Substantivul 113
Adjectivul 119
Pronumele şi adjectivele derivate 127
Numeralul 135
Verbul 139
Adverbul 153
Texte şi vocabular 157

ANEXA A. Compendiu de gramatică japoneză 169

Elemente de morfologie

1. Substantivul 171
2. Pronumele 172
3. Adjectivul 175
4. Numeralul 179
5. Verbul 185
6. Adverbul 235
7. Elemente de relație 237

Elemente de sintaxă

1. Părțile principale ale propoziției 240
2. Părțile secundare ale propoziției 251

Subordonata atributivă 261

Aplicații ale construcției atributive (I): „substantivizarea" cu *koto* și *no* 265

ANEXA B. Kanji și radicali 277

ANEXA C. Kanji explicate folosind radicalii 361

Bibliografie selectivă 389

4. Numeralul (*sūshi*)

4.1. *Primul sistem numeric japonez*

În limba japoneză există două sisteme numerice. Primul sistem numeric este bazat pe numeralele de origine chineză. Al doilea sistem numeric are în componența sa numerale de origine japoneză. Ambele sînt numerale cardinale.

Numeralele de origine chineză									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ichi	**ni**	**san**	**shi**	**go**	**roku**	**shichi**	**hachi**	**ku**	**jū**

Datorită influenței japoneze, pentru 4 (*shi*) se mai folosește *yon*, iar pentru 7 (*shichi*), *nana*. De asemenea, pentru 9 (*ku*) se mai folosește *kyū*.

Numeralele din primul sistem numeric japonez se folosesc în matematică, exprimînd numerele de o manieră abstractă (motiv pentru care ele se mai numesc și numerale cardinale).

De asemenea, aceste numerale se folosesc pentru a marca (număra) cadența, pentru numărarea serială, pentru a număra obiecte fără formă precisă etc.

Pentru a forma numeralele de la 11 la 19, se începe cu 10 (*jū*), la care se adaugă numărul de care este nevoie:

11 (10 + 1) – *jūichi*
12 (10 + 2) – *jūni*
13 (10 + 3) – *jūsan*
(...)
19 (10 +9) – *jūku*
20 este *nijū*, după care algoritmul de formare a numeralelor se repetă:
21 (20 + 1) – *nijūichi*
22 (20 + 2) – *nijūni* etc.
(...)
30 – *sanjū*
40 – *yonjū*
50 – *gojū*
60 – *rokujū*
70 – *nanajū*
80 – *hachijū*
90 – *kyujū*

Alte numerale:

100 – *hyaku*
200 – *nihyaku*
300 – *sanbyaku*

400 – *yonhyaku*
500 – *gohyaku*
600 – *roppyaku*
700 – *nanahyaku*
800 – *happyaku*
900 – *kyūhyaku*

1.000 – *sen* (sau *issen*)
2.000 – *nisen*
3.000 – *sanzen*
4.000 – *yonsen*
5.000 – *gosen*
6.000 – *rokusen*
7.000 – *nanasen*
8.000 – *hassen*
9.000 – *kyūsen*
10.000 – *ichiman*
20.000 – *niman*
100.000 – *jūman* (10 × 10.000)
1.000.000 – *hyakuman* (100 × 10.000)
10.000.000 – *senman* (1.000 × 10.000)

4.1.1. Clasificatori

Unitatea monetară a Japoniei este yenul. Pentru a număra yeni, se adaugă *-en* la numeralele de origine chineză.

Exemple:

ichi-en	1 yen	*ni-en*	2 yeni
san-en	3 yeni	*yo-en*	4 yeni
go-en	5 yeni	*roku-en*	6 yeni
nana (shichi)-en	7 yeni	*hachi-en*	8 yeni
kyū-en	9 yeni	*jū-en*	10 yeni

Forme precum cea precedentă (*-en*), care nu se comportă ca nişte cuvinte independente, dar se ataşează numeralelor de origine chineză, formînd astfel numerale compuse, se numesc clasificatori.

Numeralele de origine chineză nu pot fi folosite pentru a număra fiinţe sau obiecte doar prin enunţarea lor, deoarece ele definesc mai mult simboluri numerice.

Acesta este motivul pentru care se adaugă la aceste numerale (cardinale) clasificatorii.

În limba japoneză există o varietate de astfel de sufixe, folosite pentru a număra obiecte. Aceste sufixe sînt folosite, în general, în funcţie de forma obiectului:

1. *-mai*

Se foloseşte pentru a număra obiecte subţiri, plate (foi de hîrtie, farfurii, bilete etc.).

Exemplu:

Koko ni sara ga *ichimai* arimasu. Aici se află o farfurie.

2. *-dai*

Se foloseşte pentru a număra obiecte mecanice (maşini, televizoare, biciclete, maşini de scris, casetofoane etc.).

Exemplu:

Soko ni jitensha ga *ichidai* arimasu. Acolo se află o bicicletă.

3. *-hon*

Se foloseşte pentru a număra obiecte lungi, cilindrice sau înguste (creioane, linii, centuri, bucăţi de cretă, copaci, sticle etc.).

Exemplu:

Koko ni enpitsu ga *ippon* arimasu. Aici se află (este) un creion.

4. *-satsu*

Se foloseşte pentru a număra volumele unor obiecte legate (cărţi, reviste, caiete, dicţionare etc.).

Exemplu:

Koko ni hon ga *nisatsu* arimasu. Aici sînt două cărţi.

5. *-hiki*

Se foloseşte pentru a număra animale mici (şoareci, pisici, cîini de talie mică), insecte, viermi, peşti etc.

Exemplu:

Soko ni neko ga *ippiki* imasu. Acolo este o pisică.

6. *-wa*

Se foloseşte pentru a număra păsări.

Exemplu:

Koko ni tori ga *niwa* imasu. Aici sînt două păsări.

7. *-nin*

Se foloseşte pentru a număra oameni.

Exemplu:

Titlul original al filmului *Cei şapte samurai* este „*Shichinin* no samurai".

8. *-soku*

Se foloseşte pentru a număra perechi de încălţări şi şosete.

Exemplu:

Koko ni kutsu ga *issoku* arimasu. Aici se află o pereche de pantofi.

Alte clasificatoare folosite în mod uzual sînt:

9. *-tō* (cap)

Se foloseşte pentru a număra animale de talie mare (cai, vite, lei, elefanţi etc.).

10. ***-nichi*** (zi)

Se foloseşte pentru a număra zilele.

11. ***-hai***[7]

Se foloseşte pentru a număra pahare (ca măsură a lichidelor).

12. ***-ko*** (bucată)

Se foloseşte pentru a număra obiecte solide mici (nuci, fructe, prăjituri, ceasuri etc.). De asemenea, *-ko* poate fi folosit şi ca sufix de numărare generic.

13. ***-tsu***

Se foloseşte pentru a număra scrisori, inclusiv e-mailuri.

14. ***-bu***

Se foloseşte pentru părţi componente sau fracţiuni.

15. ***-kai***

Se foloseşte pentru numărarea etajelor. Parterul este considerat primul etaj.

16. ***-ken***

Se foloseşte pentru numărarea caselor.

17. ***-sai***

Se foloseşte pentru exprimarea vîrstei.

18. ***-nen***

Se foloseşte pentru anii calendaristici.

19. ***-gatsu***

Se foloseşte pentru lunile calendaristice.

20. ***-jikan***

Se foloseşte pentru ore (ca interval de timp).

21. ***-byō***

Se foloseşte pentru secunde.

22. ***-ka***

Se foloseşte pentru lecţiile dintr-un manual.

Toate aceste numerale, împreună cu clasificatorii corespunzători, se pot folosi în propoziţie în două feluri.

Exemple:

Koko ni kami ga *sanmai* arimasu.

Koko ni *sanmai* no kami ga arimasu.

Ambele propoziţii se pot traduce prin: „Aici sînt trei foi de hîrtie".

Sufixele de numărare se ataşează deci numeralelor din primul sistem numeric, dar trebuie evidenţiate formele neregulate.

Exemple:

-hon

ippon (1), sanbon (3), roppon (6), happon (8), juppon/jippon (10);

7. *Ibidem*, p. 107.

-hai

ippai (1), sanbai (3), roppai (6), happai (8), juppai/jippai (10);

-nin

hitori (1), futari (2), yonin (4);

-hiki

ippiki (1), sanbiki (3), roppiki (6), happiki (8), juppiki/jippiki (10) etc.

În general, formele neregulate sînt pentru: 1, 3, 6, 8 şi 10; 1, 6, 8 şi 10; 1, 8 şi 10; 10 (1, 6, 8 – facultativ).

Un exemplu tipic de propoziţie în care se foloseşte primul tip de numerale împreună cu clasificatori are forma (structuri cu complement direct, p. 247):

Substantiv Particulă Numeral + sufix de numărare Verb

Exemple:

Kitte o *sanmai* kudasai.	Trei timbre, vă rog.
Hon o *nisatsu* kaimashita.	Am cumpărat două cărţi.

Note:

– lunile anului se denumesc cu numeralele de origine chineză (de la 1 la 12), la care se adaugă sufixul *-gatsu*:

ichigatsu – ianuarie	shichigatsu – iulie
nigatsu – februarie	hachigatsu – august
sangatsu – martie	kugatsu – septembrie
shigatsu – aprilie	jūgatsu – octombrie
gogatsu – mai	jūichigatsu – noiembrie
rokugatsu – iunie	jūnigatsu – decembrie

– în limba japoneză, la „0” (zero) se spune *zero* sau *rei*.

– japonezii împart o lună în intervale de zece zile: *jōjun*, *chūjun* şi *gejun*.

4.2. *Al doilea sistem numeric japonez*

Al doilea sistem numeric japonez are în componenţa sa numerale native, japoneze. Acestea sînt, de asemenea, numerale cardinale.

Numeralele de origine japoneză									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
hito-	**futa-**	**mi-**	**yo-**	**itsu-**	**mu-**	**nana-**	**ya-**	**kokono-**	**tō**

Cu această serie de numerale japoneze se numără pînă la 10 inclusiv.

Începînd cu 11, se folosesc numeralele de origine chineză:

11 – *jūichi*

12 – *jūni*

13 – *jūsan* etc.

Spre deosebire de numeralele de origine chineză, care pot fi folosite independent (de exemplu, în matematică), dar şi împreună cu sufixele de numărare, numeralele de origine japoneză se folosesc numai cu clasificatori (cu excepţia lui *tō*).

Astfel, combinate cu *-tsu* (unitate), pentru 1-9, numeralele japoneze sînt folosite pentru a număra:

– substantive abstracte (idei, ştiri etc.);

– lucruri de dimensiuni mici şi medii, care au formă rotundă sau pătrată;

– substantive care definesc obiecte cu dimensiuni foarte mari (munţi, lacuri, insule, ţări etc.).

De exemplu, la întrebarea „De cîte scaune ai nevoie?", răspunsul „Un scaun" este formulat prin *hitotsu*. Însă, atunci cînd se discută numerale în abstract, de exemplu, „Care este rezultatul operaţiei aritmetice 3 minus 2?", răspunsul este *ichi*.

Cuvîntul interogativ care corespunde seriei de numerale: *hitotsu, futatsu, mittsu, yottsu, itsutsu, muttsu, nanatsu, yattsu, kokonotsu, tō, jūichi* etc. este *ikutsu* – „cîţi, cîte (unităţi)".

4.2.1. Numeralele ordinale

Numeralele ordinale se formează prin adăugarea sufixului *-me* la cele două serii de numerale menţionate (în combinaţia acestora cu clasificatori).

Exemple:

hitotsu-*me*	prima (unitate)
futatsu-*me*	a doua (unitate)

respectiv

ichimai-*me*	prima (foaie)
ichidai-*me*	primul (set)
ichinichi-*me*	prima zi etc.

La numeralele de origine chineză fără clasificatori se adaugă sufixul *-ban*.

Exemple:

ichi*ban(me)*	primul
ni*ban(me)*	al doilea

La numeralele de origine chineză cu clasificatori se poate ataşa prefixul *dai-* (pentru a da o notă formală discursului).

Exemplu:

dai-ikkai-*me*	prima dată

La această serie de numerale cardinale se poate adăuga prefixul *dai-* şi în situaţia cînd nu sînt clasificatori (în special în modul de scriere)[8].

Exemple:

dai-ichi	primul
dai-ichi-*ban*	primul, nr. 1
dai-ichi-*ban*-*me*	primul

8. *Cf.* Stefan Kaiser, Yasuko Ichikawa, Noriko Kobayashi, Hilofumi Yamamoto, *Japanese: A Comprehensive Grammar*, Routledge, Londra, 2001, p. 121.